

W słownikach biograficznych znajdujemy - według alfabetu - rody zasłużone dla ziemi dobrzyńskiej: Chełmiccy, Działyńscy, Kościeleccy, Płaskowscy, Podolscy, Sumińscy, Zboińscy, Zielińscy - i wiele innych. W zasadzie można ich wymieniać na każdą literę alfabetu. Są wśród nich - Karnkowscy.

Na rysunku obok: eklektyczny dworek z neogotyckimi elementami, wzniesiony zapewne w latach 20. XX w. Tradycyjnie otoczony parkiem



RYŚ. JOTEM

BYŁ RÓD KARNKOWSCY

MARIA OBLAS

Historię ziemi dobrzyńskiej poznajemy dzięki zachowanym dokumentom. Także dzięki pracy bibliografów, którzy opisują dzieje - mniej i bardziej - znanych rodów.

Pierwszą wzmiankę o Karnkowie można odnaleźć w kronikach biskupstwa włocławskiego z 1271 r. Karnkowo od początku stanowiło własność rycerską - stąd wywodzi się jedna z najstarszych rodzin na ziemi dobrzyńskiej - Karnkowscy herbu Junosza.

Stanisław Karnkowski

Był jednym z najbardziej znanych przedstawicieli tego rodu. Urodzony w Karnkowie w 1520 r. Dzięki pomocy stryja Jana, biskupa kujawskiego, rozpoczął studia

na uniwersytecie w Krakowie, które następnie kontynuował na uniwersytetach w Perugii, Rzymie i Wittenberdze. Po powrocie do kraju pełnił wiele funkcji publicznych, m.in. był sekretarzem Zygmunta Augusta, brał udział w misjach dyplomatycznych. W 1567 r. otrzymał biskupstwo kujawskie.

W dwa lata później założył we Włocławku seminarium duchowne. W 1581 r. wybrany został arcybiskupem gnieźnieńskim, jako prymas uczestniczył w życiu politycznym kraju, był najbliższym doradcą Stefana Batorego i Zygmunta III Wazy.

Połowa XVII w. to okres niezbyt pomyślny dla ziemi dobrzyńskiej, spowodowany m.in. najazdem szwedzkim. Karnkowo przez następne lata pozostawało w rękach rodziny. Na początku XIX

w. rodzina Franciszka Karnkowskiego należała do jednej z najmniejszych na ziemi dobrzyńskiej. Po śmierci Franciszka majątek odziedziczył jego syn Konstanty, który mieszkał tu do śmierci w 1900 r.

Konstanty Karnkowski

Urodził się w 1808 r. w Karnkowie. Był synem Franciszka Dominika, sędziego pokoju okręgu lipnowskiego i Gertrudy Karwońskiej. Nauki pobierał w Warszawie, gdzie w 1828 r. wstąpił na wydział Prawa i Admi-

nistracji Uniwersytetu Warszawskiego. Był właścicielem Leszna i Szpiegowa w powiecie lipnowskim. W wyniku działań rodzinnych otrzymał też majątek rodziny Karnkowskiej, gdzie mieszkał aż do śmierci. W 1848 r. oskarżony został o czytanie zakazanych książek.

Był zapalonym archeologiem i kolekcjonerem książek. Swoje cenne zbiory przekazał synowi Ignacemu, a ten z kolei - Towarzystwu Naukowemu Płockiemu. Zmarł w 1900 r., pochowany został w Karnkowie.

Ignacy Karnkowski

Był absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego, aktywnie działał na rzecz odzyskania niepodległości w czasie I wojny światowej, w 1916

r. został członkiem Rady Opiekuńczej Powiatu Lipnowskiego. Po ojcu odziedziczył cenne zbiory archeologiczne i paleontologiczne, które przekazał Towarzystwu Naukowemu w Płocku. Zmarł w 1928 r.

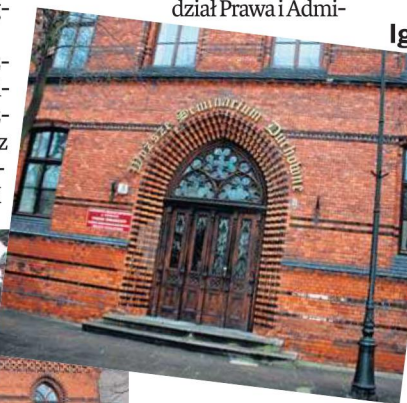
Do wybuchu II wojny majątkiem zarządzał najstarszy syn Ignacego, Stanisław Marian Karnkowski. Po wejściu Niemców został aresztowany i wywieziony w okolice Królewca. Tam prawdopodobnie zamordowany.

Jego młodszy brat Jan zmarł w Bydgoszczy w 1977 r. Po wojnie dobra ziemskie przekazano na własność Skarbu Państwa.

W 1996 r. pałac wraz z parkiem został sprzedany spadkobiercy właścicieli majątku sprzed

1939 r. Dwór wzniesiony został w latach 1808-24 dla Franciszka Karnkowskiego.

W „Słowniku bibliograficznym ziemi dobrzyńskiej” Mirosława Krajewskiego z 1992 r., którego wydawcą było Miejskie Centrum Kultury w Lipnie, przy współudziale Włocławskiego Towarzystwa Naukowego - biogramy Karnkowskich wymieniane są 17 razy. Wśród nich Dadźbog Teodor - starosta bobrownicki, delegat ziemi dobrzyńskiej na Trybunał Koronny (1573-1617), Jan, zwany „Polakiem” - hetman zaciężny (1428-1503), Jan Stanisław - poseł na sejm, wojewoda płocki (zm. ok. 1647), Erazm - kasztelan rypiński (zm. 1634). ●



Od góry: kościół w Karnkowie. Obok - Seminarium Duchowne we Włocławku - jedno z dzieł bp. Stanisława Karnkowskiego. Z prawej: bp. Stanisław Karnkowski, przedstawiciele rodu: Konstanty Karnkowski i Ignacy Karnkowski



FOT. JOTEM



RYŚ. JOTEM



RYŚ. JOTEM



RYŚ. JOTEM